

PLAN VAN AANPAK WEST-BRABANT SPUK-REGELING VERDUURZAMING BEDRIJVENTERREINEN

Juli 2024

Inhoud

Inleiding.....	2
1. Lokale kansen en opgaven.....	4
2. Ambities en doelstellingen.....	10
3. Concrete activiteiten.....	12
4. Verdeling van rollen, taken en verantwoordelijkheden.	18
5. Manier van samenwerking, sturing en monitoring	21
6. Looptijd en planning van activiteiten/projecten	23
7. Begroting en dekking van de uitvoering	24
Bijlage 1 : inventarisatie samenwerking bedrijventerreinen West-Brabant (dd 12/04/2024).....	26
Bijlage 2: Rekensom beschikbare bedrag in geschatte uren per bedrijventerrein West-Brabant.....	31

Inleiding

Om bedrijven versneld te laten verduurzamen, heeft het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) de Specifieke Uitkering 'Bedrijfsmatig Vastgoed' opgezet. Deze zogeheten SPUK-regeling bestaat uit twee programma's:

- Een ontzorgingsprogramma voor micro- en kleine ondernemers;
- Een programma gericht op het organiseren van verduurzaming van bedrijventerreinen.

Dit Plan van Aanpak richt zich op het tweede programma. Zoals gevraagd door de provincie Noord-Brabant, hebben de 16 gemeenten van West-Brabant een gezamenlijk plan opgezet. Als gemeenten zien wij het belang van versnelde verduurzaming op bedrijventerreinen, met het verhogen van de verenigingsgraad (samenwerking tussen ondernemers) als belangrijke voorwaarde. Daarom willen wij - op minimaal 34 IBIS-terreinen – aanjagers inschakelen (nieuwe of bestaande organisaties) om ondernemers samen te brengen en verduurzamingsplannen op te stellen.

Waarom is dit belangrijk?

- Veel verduurzamingsmaatregelen op bedrijventerreinen zijn alleen (goed) realiseerbaar als bedrijven op het terrein samenwerken. Voor veel terreinen is het een uitdaging om een vorm van organisatie op te zetten;
- Het is vaak goedkoper en efficiënter om verduurzamingsmaatregelen in samenwerking uit te voeren, óók als een maatregel individueel kan worden opgepakt;
- Wanneer samenwerking op bedrijventerreinen vaste vorm krijgt, levert dat méér op dan alleen verduurzaming: denk aan investeringen in veiligheid, kwaliteitsverbetering van het terrein (openbare ruimte) en efficiëntere communicatie.
- Vanuit samenwerking groeit het vertrouwen bij ondernemers in de waarde en toekomst van het terrein. En dat kan weer leiden tot beter opererende bedrijven, wat zijn effect heeft op bijvoorbeeld de regionale werkgelegenheid en een sterke lokale economie.

(Bron: Rapport Rli: Kiezen voor Toekomstbestendige Bedrijventerreinen.)

Uitgangspunt is dat we met de regeling zoveel als mogelijk bij bestaande projecten en structuren aansluiten. Het gaat dan o.a. om de Grote Oogst-aanpak (West-Brabant kent 3 bedrijventerreinen die volgens deze methodiek aan verduurzaming werken), maar ook gemeentelijke initiatieven zoals actieplannen en subsidieregelingen. Doel hiervan is om ingezette acties vanuit deze SPUK-regeling ook op de lange termijn te bestendigen. Meer daarover in hoofdstuk 1: Lokale Kansen en Opgaven.

Aanpak

Om het Plan van Aanpak vorm te geven (en de bedrijventerreinen te bepalen die in aanmerking komen) is een regionale inventarisatie gedaan (bijlage 1). Daarbij is iedere gemeente gevraagd om maximaal 3 terreinen aan te melden. Vanuit de 16 gemeenten zijn 39 gebieden aangedragen om de regeling voor in te zetten. Er wordt bewust gesproken van gebieden, omdat sommige gebieden uit meerdere IBIS-terreinen bestaan. Om de verschillende terreinen in eenzelfde gebied niet te combineren, zou een gemiste kans zijn.

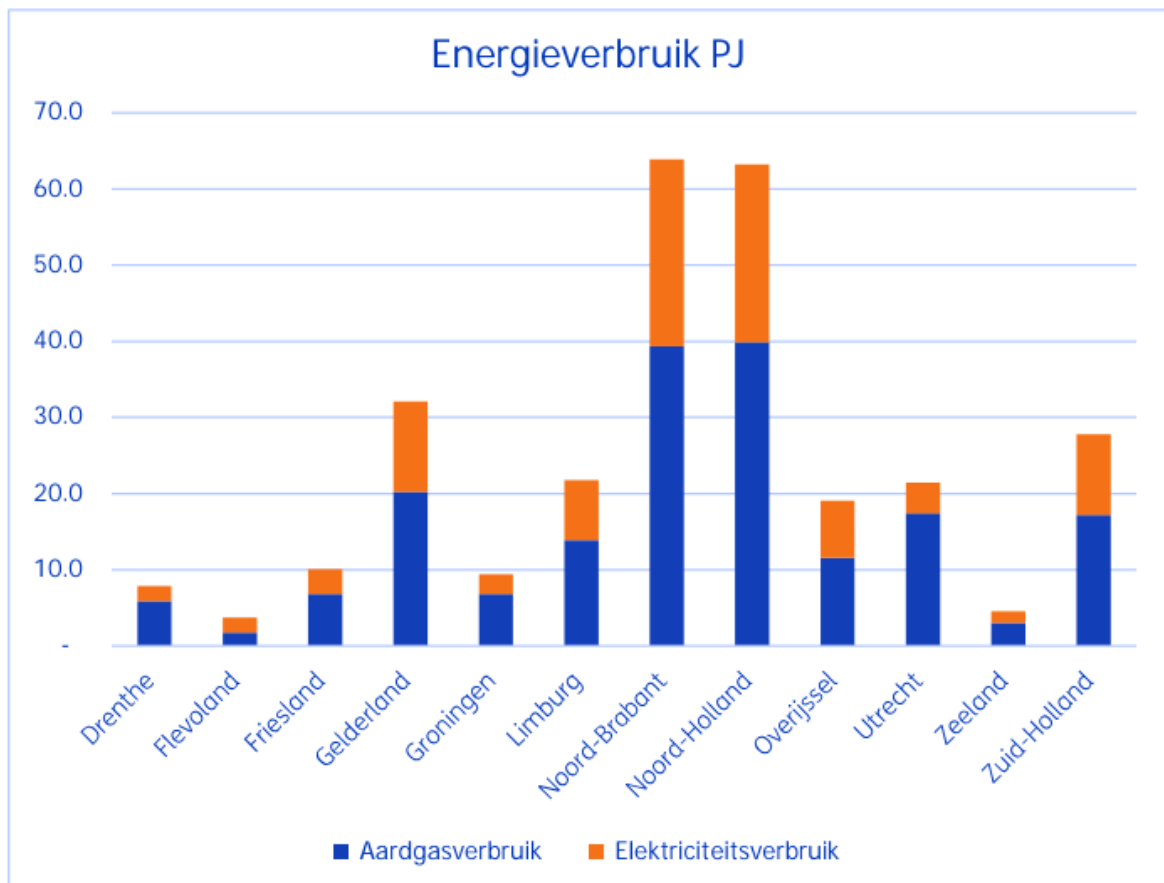
De gebieden zijn vervolgens onderverdeeld in 2 categorieën, namelijk “nog geen samenwerking” (23 gebieden) en “(enige vorm van) samenwerking” (15 gebieden). Er is 1 bedrijventerrein dat in de categorie “overig” valt, omdat daar gestart is met een BIZ-draagvlakmeting. Er is dus een redelijk gelijkwaardige verdeling van bedrijventerreinen waar nog geen formele samenwerking plaatsvindt en

de bedrijventerreinen waar reeds enige vorm van samenwerking is (al dan niet in de vorm van parkmanagement).

Een verdere weergave van de terreinen en bijbehorende doelstellingen is te vinden in hoofdstuk 2 en 3: Ambities en Doelstellingen & Concrete Activiteiten. De hoofdstukken daarna gaan vervolgens in op de taakverdeling (hoofdstuk 4), de wijze van samenwerking en monitoring (hoofdstuk 5). Dit Plan van Aanpak sluit af met de looptijd en planning plus bijbehorende begroting.

1. Lokale kansen en opgaven.

Bedrijventerreinen zijn van grote waarde, zowel economisch als maatschappelijk. Meer dan één derde van alle banen in West-Brabant is op bedrijventerreinen te vinden. De bedrijven - die op de terreinen gelegen zijn – leveren werkgelegenheid aan lokale en regionale inwoners, vormen de bakermat voor innovatie (R&D-investeringen) en geven vorm aan de economie van morgen.

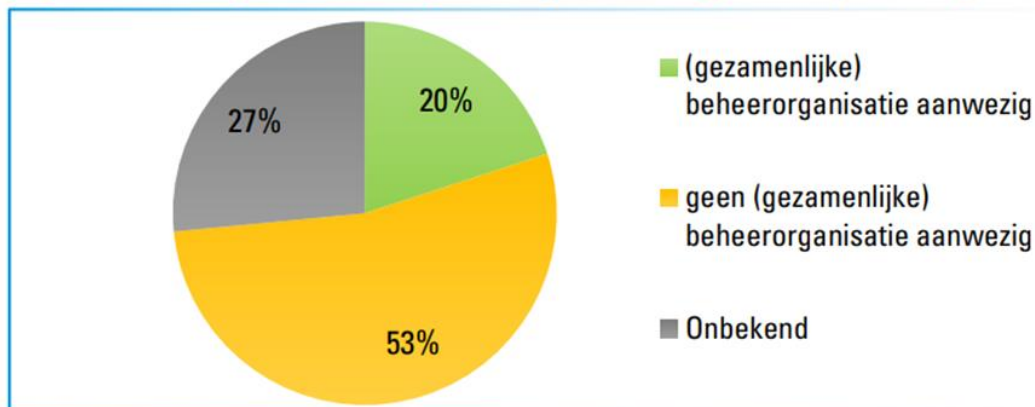
Figuur 3.1: Energieverbruik bedrijventerreinen per provincie, uitgesplitst naar aardgas en elektriciteit.

Noord-Brabant kent het hoogste energie- en gasverbruik op bedrijventerreinen (Bron: TNO, 2024).

Maar niet alleen op het gebied van economie spelen bedrijventerreinen een onmisbare rol. Ook vanuit het oogpunt van duurzaamheid, circulariteit en de energietransitie kunnen bedrijventerreinen een belangrijke rol spelen. Daar is nog veel winst te boeken. Bij zware neerslag loopt maar liefst 87% van het bedrijventerreinenoppervlak vol met water. Slechts 5% van een bedrijventerreinen bestaat uit groen.

Daarnaast toonde TNO onlangs aan dat – landelijk gezien – ca. 35% van het elektriciteitsgebruik en bijna 50% van het gasverbruik op bedrijventerreinen plaatsvindt. De gigantische potentie om dit verbruik naar beneden te brengen is nog weinig benut. Gezamenlijke initiatieven van bedrijven om te verduurzamen komen op, maar zijn nog geen gemeengoed. Terwijl deze juist een enorme ‘boost’ kunnen geven aan het halen van de Europese klimaatdoelstellingen.

Figuur 2: Aanwezigheid van een (gezamenlijke) beheerorganisatie op de bedrijventerreinen

Bron: IBIS (2021)

Hoeveelheid bedrijventerreinen (%) waar sprake is van vereniging (BRON: Rli)

De 16 West-Brabantse gemeenten zien dit belang. Met de SPUK-regeling 'Verduurzaming Bedrijfsmatig Vastgoed' willen we een impuls geven aan de samenwerking en verduurzaming op bedrijventerreinen. Vooral het verenigen van de ondernemers op de terreinen – als eerste stap naar gezamenlijke verduurzaming – staat centraal. Uit landelijke IBIS-cijfers blijkt dat op slechts één van de vijf bedrijventerreinen een (gezamenlijke) beheerorganisatie aanwezig is. Het is belangrijk dat terreinen er in slagen om een organisatievorm op te zetten, als opmaat voor verduurzaming. Daarom willen we op een praktische manier aan de slag, waarbij zoveel mogelijk wordt aangesloten op bestaande projecten en lokale succesverhalen.

Welke lokale kansen en opgaven zien we?

In West-Brabant spelen de nodige ontwikkelingen rondom bedrijventerreinen. In samenwerking met ondernemers zijn door gemeenten verschillende projecten en onderzoeken opgezet om bedrijventerreinen toekomstbestendig te maken.

Grote Oogst

Eén van de bekendste projecten is de Grote Oogst-aanpak, geïnitieerd vanuit de provincie Noord-Brabant in samenwerking met ondernemers, gemeenten en diverse andere partijen (zoals REWIN en het Waterschap). Doel van de Grote Oogst is om verduurzaming van bedrijventerreinen te versnellen.

In West-Brabant participeren in totaal 3 van de 12 Grote Oogst-terreinen, te weten:

- Theodorus haven/Noordland/De Poort, gemeente Bergen op Zoom;
- Vosdonk, gemeente Etten-Leur;
- Vijf Eiken-Heihoef, gemeente Oosterhout.

De Grote Oogst-aanpak loopt sinds 2021. Daarmee zijn de nodige lessen opgedaan. De aanpak richt zich zowel op energie, klimaatadaptatie, circulariteit als stikstof-vermindering. Het is belangrijk om de Grote Oogst-aanpak en de activiteiten vanuit de SPUK-regeling zo goed mogelijk op elkaar aan te sluiten. Daarom draaien de Grote Oogst-terreinen ook mee in de SPUK-regeling, op zijn minst wat betreft kennisdeling. Voor enkele van de Grote Oogst-terreinen biedt de SPUK-regeling uitkomst om de verenigingsgraad te versterken, als element om verdere duurzaamheidsdoelstellingen te realiseren.

Gemeentelijke aanpakken & actieplannen

Verscheidende gemeenten in West-Brabant hebben onlangs een actieplan bedrijventerreinen opgesteld, een soortgelijke aanpak of zijn daar op dit moment mee bezig. De SPUK-regeling vormt een welkome stimulans om deze aanpakken te versterken en bestendigen. Hieronder volgen enkele voorbeelden:

Oosterhout trekt twee ton uit voor 'kwaliteit' bedrijventerreinen en kantorenparken

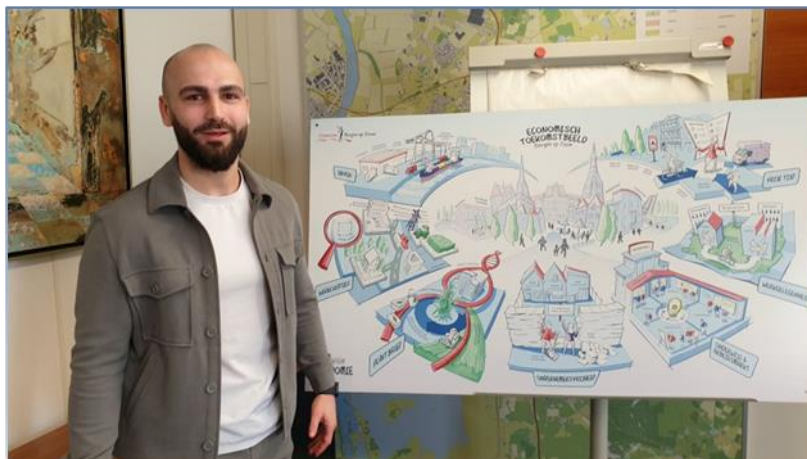
Krantenkop BN De Stem over Subsidieregeling Bedrijventerreinen gemeente Oosterhout

Oosterhout en Breda: Subsidieregeling Bedrijventerreinen

De gemeenten Oosterhout (2023) en Breda (2024) hebben een subsidieregeling voor bedrijventerreinen in het leven geroepen. De regelingen zijn er beide op gericht om bedrijventerreinen toekomstbestendig te maken. Het gaat om het versterken van de verenigingsgraad, verduurzaming, vergroening, het stimuleren van duurzame bereikbaarheid of circulaire activiteiten. De regeling is in Oosterhout zo opgebouwd dat dat verenigingen die al geïnvesteerd hebben in collectiviteit, beloond worden. Namelijk: hoe hoger de verenigingsgraad, hoe hoger het subsidiebedrag. In Breda loopt de subsidieregeling in ieder geval één jaar en zit er €150.000,- in de pot. In Oosterhout is voor een periode van vier jaar (2023 t/m 2026) een bedrag van jaarlijks €50.000,- beschikbaar.

Bergen op Zoom: Economisch Toekomstbeeld 2035

De gemeente Bergen op Zoom heeft een toekomstvisie opgesteld voor het jaar 2035. Binnen de pijler economie vormt 'werklocaties' één van de ambities. De gemeente geeft in de visie aan dat zij streeft naar "verduurzaming en intensivering van de bestaande bedrijventerreinen onder andere door het stimuleren van alternatieve energiebronnen, intensiever gebruik van grond en het propageren van de multimodale transportoplossingen."

Wethouder Dominique Hopmans bij een schets van het Economisch Toekomstbeeld

Altena: Bedrijventerreinen-Agenda 2023 – 2027

Gemeente Altena heeft eind 2023 een Bedrijventerreinen-agenda uitgebracht. Daarin wordt – naast voorstellen voor te ontwikkelen locaties – aandacht besteed aan toekomstbestendige bedrijventerreinen. Het verhogen van de organisatiegraad vormt een speerpunt. Altena heeft zichzelf

ten doel gesteld om op alle grote bedrijventerreinen (>5 ha) een vorm van samenwerking te realiseren. Als eerste wapenfeit is per 1 januari 2024 de BIZ Businessparken Werkendam gerealiseerd.

Zundert: Actieplannen toekomstbestendigheid bedrijventerreinen

Naar aanleiding van de bestuursopdracht bedrijventerreinen uit het coalitieakkoord heeft de gemeente Zundert begin 2022 een strategienotitie bedrijventerreinen vastgesteld. In deze strategienotitie is aangegeven dat per bedrijventerrein een actieplan wordt opgesteld (samen met de ondernemers op deze bedrijventerreinen). De actieplannen zijn voornamelijk gericht op verduurzaming van de terreinen (in de breedste zin) en het opzetten van samenwerkingsverbanden om dit te bewerkstelligen. De SPUK-regeling kan het opzetten van dergelijke samenwerkingsverbanden versnellen.

Rucphen: Plan Warmte en Energie De Nijverhei

Op bedrijventerrein De Nijverhei in Rucphen werken vier organisaties samen aan verduurzaming: Snow World, BBM Real Estate, De Wit Plastic en Hippisch Centrum Rucphen. Doel is om de restwarmte van Snow World en zon-op-dak te benutten voor een Energy Hub. Na ondertekening van een 'letter of support' wordt nu onderzoek naar de business case opgestart. Gemeente Rucphen is van plan de SPUK-regeling te benutten om de ontwikkeling verder van de grond te krijgen. Daarnaast klinkt vanuit de ondernemersvereniging Industriële Kring Rucphen (IKR) de wens om dit Energy Hub project uit te breiden met meerdere bedrijven op De Nijverhei of om parallel aan dit project een eigen Energy Hub project op te starten.

Ondernemers van de Nijverhei in gesprek over de verduurzamingsplannen

Visie lokale bedrijventerreinen Moerdijk

Om ook in de toekomst te kunnen beschikken over waardevolle en duurzame bedrijventerreinen, stelt de gemeente Moerdijk een actuele visie en werkagenda op. De ambitie: een visie die past bij de Moerdijkse bedrijventerreinen aansluit bij de vraagstukken van nu en adaptief is. Welke kansen en opgaven zijn er per terrein, en hoe kunnen deze verzilverd worden? De visie geeft algemeen richting en kent een actieplan en toekomstbeeld per bedrijventerrein.

Geertruidenberg: toekomstbestendige bedrijventerreinen

De gemeente Geertruidenberg is in de afrondende fase van de visie Toekomstbestendige Bedrijventerreinen Geertruidenberg. In de visie staat per bedrijventerrein het toekomstbeeld opgenomen met bijbehorende inzet de komende periode. Er liggen voor de bedrijventerreinen

ambities op de thema's duurzaamheid en circulair, energie (off grid), vergroenen/verblijfsklimaat en organisatiegraad (veiligheid/parkmanagement).

Alphen-Chaam en Baarle-Nassau: Kleine Oogst

De gemeente Alphen-Chaam heeft een Strategie Duurzaamheid waarbij samen met ondernemers onder andere gewerkt wordt aan een verkenning voor slimmere energiesystemen en klimaatadaptieve bedrijventerreinen. Om laatstgenoemde te bereiken werken Alphen-Chaam en Baarle-Nassau in het samenwerkingsverband klimaatkring de Baronie mee aan het project Kleine Oogst. Dit is een traject om klimaatadaptieve maatregelen te treffen op de bedrijventerreinen. Door ontharden en vergroenen kan hemelwater beter infiltreren in de bodem en meer water lokaal vasthouden. Hierdoor ontstaat minder snel wateroverlast en vindt verdroging minder snel plaats. Daarnaast kunnen planten en bomen de hoge temperaturen tijdens hittegolven verlagen, zorgen ze voor schaduw, hebben ze effect op de vochtigheid en verminderen ze zo het hitte-eiland effect.

Weergave voorkant Beleidskader Economische Kracht Gemeente Steenbergen

Steenbergen: Beleidskader Economische Kracht

De gemeente Steenbergen geeft uitvoering aan het Beleidskader Economische Kracht 2022-2025. In dit kader vormen de bedrijventerreinen, met Agrofood en Vrijtijdseconomie, de topsectoren. Op de bedrijventerreinen wil de gemeente ruimte aan bedrijven bieden om zich in Steenbergen op een (nieuw) bedrijventerrein te vestigen en te groeien. Met daarbij ook ondersteuning om bestaande terreinen toekomstbestendig in te richten en nieuwe terreinen naar de meest actuele inzichten op te zetten (o.a. op het gebied van duurzaamheid). Met de SPUK-regeling wil de gemeente inzetten op het vergroten van de samenwerking tussen bedrijven en het realiseren van toekomstbestendige terreinen.

- Bestaande samenwerkingsverbanden op bedrijventerreinen

Naast bovenstaande aanpakken zijn er enkele gemeenten waar al sprake is van professioneel georganiseerde samenwerkingsverbanden op bedrijventerreinen. Succesvolle BIZ'en en reclamebelastingverordeningen zijn actief in o.a. de gemeenten Roosendaal, Bergen op Zoom, Moerdijk, Breda, Oosterhout en Altena. Waar mogelijk kunnen lessen worden getrokken uit (het opzetten van) deze samenwerkingsverbanden. Andere gemeenten, zoals Steenbergen, Zundert en Drimmelen wensen de SPUK-regeling in te zetten om naar het opzetten van samenwerkingsverbanden toe te werken (het is van groot belang dat terreinen enige vorm van samenwerking weten op te zetten).

Veranderende governance: impuls voor samenwerking

Tot 1 januari 2024 coördineerde de RWB (Regio West-Brabant) de afstemming en programmering van bedrijventerreinen in West-Brabant. Met een veranderende rol van de RWB is ervoor gekozen om deze taken over te dragen aan de subregio's Baronie en West-Brabant West (in lijn met de stedelijke regio). Hoewel het inrichten van de nieuwe structuren in de beginfase tijd kost, kunnen ze leiden tot vernieuwd elan en een concretere focus (gezien het kleinere geografische gebied, in lijn met het Daily Urban System). De SPUK-regeling geeft een welkome impuls om de samenwerking binnen de subregio's te versterken. De overleggen van de subregio's kunnen hierbij benut worden om ontwikkelingen op de terreinen vanuit de SPUK-regeling te bespreken.

Inspelen op netcongestie

In het algemeen stimuleren de provincies en gemeenten bedrijven om hun energievoorziening te verduurzamen via ontwikkelingen zoals zonnedaken, kleine windturbines, etc. Echter, voor het opwekken van energie is ook voldoende netcapaciteit nodig. Op veel plekken in de regio is de beschikbare netcapaciteit een beperkende factor in het realiseren van bijvoorbeeld zon-op-dak, maar ook de vestiging van bedrijven (zonder energie-aansluiting geen bedrijfsactiviteiten). Kortom: netcongestie speelt een belemmerende factor in de energietransitie. Om projecten daadwerkelijk van de grond te krijgen dienen daarom creatieve oplossingen bedacht te worden, zoals energy hubs. Dit is een belangrijke uitdaging om in ogenschouw te nemen bij het uitwerken van verduurzamingsplannen via deze SPUK-regeling.

2. Ambities en doelstellingen.

Overkoepelende ambitie van deze SPUK-regeling is om verduurzaming op bedrijventerreinen te versnellen door de verenigingsgraad te verhogen. Dat vertaalt zich in de aanpak om aan de slag te gaan op bedrijventerreinen die:

- 1) Nog geen samenwerking hebben (23 gebieden);
- 2) (Enige vorm van) samenwerking kennen (15 gebieden).

Ambitie per soort terrein

Voor de 23 gebieden waar nog geen samenwerking is, is de ambitie om aan het eind van de regeling een aanzet voor samenwerking te hebben voorgelegd met zicht op een of meerdere gezamenlijke doelstellingen/projecten op het gebied van duurzaamheid. Uitgangspunt is dat ondernemers en gemeenten na looptijd van de regeling zelf verder aan de slag kunnen met concrete projecten.

Voor de 15 gebieden waar al enige vorm van samenwerking is, is de ambitie om te zijn gestart met een of meerdere projecten op het gebied van duurzaamheid. Op die manier kan er een impuls worden gegeven aan de reeds bestaande samenwerking.

Te behalen doelen

Voor het bepalen van de te behalen doelen, heeft de provincie Noord-Brabant een lijst gedeeld. Hierop staan de verschillende doelstellingen die binnen de regeling behaald kunnen worden (zie onderstaand). Op basis van deze lijst hebben de gemeenten de minimaal te behalen doelstelling per terrein geformuleerd (zie 'concrete activiteiten'). Hierbij is het niet uitgesloten dat gemeenten meer doelen kunnen behalen (extra activiteiten) dan bij het terrein vermeld staat.

Om ervoor te zorgen dat gemeenten voldoende houvast hebben richting aanjagers, is bij het onderdeel 'activiteiten' vermeld wat gemeenten mogen verwachten in het verlengde van het organiseren van een bijeenkomst/sprintsessie (zaken die op of aan de hand van de bijeenkomst besproken worden). We zorgen hierbij voor een korte lijn tussen de gemeenten en hun aanjagers, zodat we grip houden op het proces.

Lijst te behalen doelstellingen, zoals door de provincie Noord-Brabant gedeeld:

- ☐ Eerste bijeenkomst geweest met ondernemers
- ☐ Intentie uitgesproken door ondernemers om te gaan samenwerken
- ☐ Sprintsessie o.i.d. georganiseerd
- ☐ Intentie geformaliseerd om te gaan samenwerken
- ☐ Verduurzamingspotentie van BT is in kaart gebracht
- ☐ Gezamenlijke doelstelling is geformuleerd door ondernemers
- ☐ Gezamenlijk project opgezet
- ☐ Projectleider aangesteld op bedrijventerrein
- ☐ Investeringsbesluit genomen om projecten daadwerkelijk uit te voeren
- ☐ Uitvoering projecten gestart

Kritische succesfactoren

Om de doelen te kunnen behalen, zien we de volgende 'kritische succesfactoren' (naar voorbeeld en inspiratie van de regio Amersfoort):

1. Bewustzijn bij ondernemers over hun verantwoordelijkheid voor verduurzaming:
 - Ondernemers hebben behoefte aan 'ontzorgen' omdat het hen ontbreekt aan kennis en tijd. Tegelijkertijd vraagt dit – wanneer de juiste ondersteuning qua kennis, tijd en middelen geboden wordt – om inzet van ondernemers hiermee aan de slag te gaan.
2. Bewustzijn bij ondernemers over de noodzaak van energiemaatregelen:
 - Ondernemers zijn druk met hun dagelijkse primaire bedrijfsvoering. Het is essentieel om hun aandacht te trekken door middel van communicatie die varieert en inspeelt op actuele thema's en hun specifieke zorgen adresseert.
3. Doelgerichte en persoonlijke communicatie voor verschillende doelgroepen:
 - Nabijheid, proactief persoonlijk contact, aandacht en persoonsgerichte communicatie vormen sleutelfactoren voor het bereiken van mkb-ondernemers.
4. Eerstelijns ontzorging is een essentiële dienstverlening voor ondernemers, grotendeels kosteloos, maar niet vrijblijvend van aard:
 - Via deze SPUK-regeling ontvangen ondernemers ondersteuning, zonder dat zij daaraan financieel hoeven bij te dragen. Omdat veel terreinen nog in de opstartfase van samenwerking zitten, is dit een reële uitgangspositie. Voor het doorzetten van de beweging (verhogen verenigingsgraad of uitvoeren verduurzamingsprojecten) valt te overwegen om ondernemers financieel bij te laten dragen.
5. Een actieve verbinding tussen partijen is voor de eenduidigheid en herkenbaarheid richting ondernemers noodzakelijk:
 - Binnen de context van gemeenten en provincie is integrale samenwerking noodzakelijk, waarbij zowel de afdelingen duurzaamheid als de afdeling economie en lokale partijen (zoals werkgeversorganisaties) betrokken zijn.
6. Omgaan met weerstand:
 - Gedurende het traject kan weerstand ontstaan, bijvoorbeeld bij ondernemers die geen belang in vereniging of verduurzaming zien. Om dit te voorkomen, hebben gemeenten bij de inventarisatie van terreinen de bereidwilligheid en enthousiasme bij gevestigde ondernemers meegewogen. Daarnaast is het van belang om via kennisuitwisseling tussen aanjagers tot gedeelde inzichten te komen voor de omgang met weerstand/uitdagingen. Verder valt niet te garanderen dat elke ondernemer deelneemt, het is dan zaak om voort te bouwen op degenen die wél willen.

3. Concrete activiteiten

Vanuit de SPUK-regeling krijgt een algemene aanjager (of meerdere aanjagers) de opdracht om ondernemers op de bedrijventerreinen bijeen te brengen en te inspireren om samen te gaan werken. Een dergelijke inspiratiesessie kan worden gehouden door middel van een algemene bijeenkomst en/of een vervolgbijeenkomst waarin een verdiepingsslag gemaakt wordt op de startbijeenkomst. Dit geldt met name voor de bedrijventerreinen(gebieden) waar nog geen (officiële) vorm van samenwerking bestaat. Voor de bedrijventerreinen(gebieden) waar reeds een samenwerking plaatsvindt, worden ofwel algemene aanjagers ofwel een specifieke, door de gemeente gewenste partij ingezet om door te pakken.

* Gemeenten (en de bedrijventerreinen waar de activiteiten worden ingezet) mogen het volgende van aanjagers verwachten, in het verlengde van minimaal het organiseren van een eerste bijeenkomst/sprintsessie:

- Het in kaart brengen via een plan van aanpak van de beste (juridische) structuur voor het opzetten van, het verhogen én bestendigen van de huidige organisatiegraad, mede met het oog op het kunnen uitvoeren van gezamenlijke projecten en programma's en gebruik kunnen maken van subsidies;
- Een verkenning van de eerste verduurzamingsvraagstukken die opgepakt kunnen worden, zoals bijvoorbeeld het opzetten van collectieve energiebesparingsprogramma's;
- Het bundelen van ondernemersvragen ten behoeve van het initiëren van collectieve acties zoals bijvoorbeeld collectieve inkoop van zonnepanelen.
- Voor de ontwikkelde projectplannen wordt financiering gezocht inclusief het indienen van subsidieaanvragen, het zoeken naar cofinanciering en eventueel het aanvragen van leningen.

In onderstaand overzicht worden per bedrijventerreinengebied de concrete activiteiten op hoofdlijnen benoemd om een bijdrage te leveren aan het verhogen van de organisatiegraad. Dit overzicht is dynamisch, wat wil zeggen dat het gaandeweg nog aangepast zou kunnen worden om de organisatiegraad zo efficiënt mogelijk te verhogen. Zo kunnen gemeenten bijvoorbeeld gaandeweg bekijken of naast de 2 voorkeusterreinen c.q. gebieden een 3e terrein c.q. gebied toegevoegd kan worden.

Gemeente	Bedrijventerrein	Inspireren	Opzetten/Doorpakken
Alphen-Chaam	BT Alphen		• Verduurzamingspotentie van BT is in kaart gebracht • Gezamenlijke doelstelling is geformuleerd door ondernemers • Gezamenlijk project opgezet

Alphen-Chaam	BT Chaam		• Verduurzamingspotentie van BT is in kaart gebracht • Gezamenlijke doelstelling is geformuleerd door ondernemers • Gezamenlijk project opgezet
Baarle-Nassau	BT Baarle-Nassau		• Verduurzamingspotentie van BT is in kaart gebracht • Gezamenlijke doelstelling is geformuleerd door ondernemers • Gezamenlijk project opgezet
Altena	Rietdijk-SRBT1 (hierna: SRBT)		• Intentie geformaliseerd om te gaan samenwerken (intentie voor het opstarten van een BIZ)
Altena	Bruine Kilhaven, Kop van Brabant, Beatrixhaven, Biesboschhaven, Bandijk en Steurgat in Werkendam (hierna: Werkendam)		• Intentie geformaliseerd om te gaan samenwerken (intentie voor het opstarten van een BIZ)
Altena	Veensesteeg Noord en Zuid (hierna: Veensesteeg)		• Intentie geformaliseerd om te gaan samenwerken (intentie voor het opstarten van een BIZ)
Bergen op Zoom	Theodorus haven/Noordland/De Poort (TNP, een Grote Oogst-terrein)		• Verduurzamingspotentie van BT is in kaart gebracht • Gezamenlijke doelstelling is geformuleerd door ondernemers
Bergen op Zoom	Oude Molen (OM)		• Verduurzamingspotentie van BT is in kaart gebracht • Gezamenlijke doelstelling is geformuleerd door ondernemers
Bergen op Zoom	Lage Meren/Meilust (LMM)		• Verduurzamingspotentie van BT is in kaart gebracht • Gezamenlijke doelstelling is geformuleerd door ondernemers
Breda	Bedrijfsgebied De Krogten (bestaande uit		• Intentie geformaliseerd om te gaan samenwerken

	IBIS bedrijventerreinen Krogten Noord en Krogten Zuid)		
Breda	OPTIONEEL Bedrijfsgebied de Mark (bestaande uit de IBIS bedrijventerreinen Emer-Zuid, Emer-Noord, Hintelaken, Achter-Emer, Kievitsloop-Paardeweide, Slingerweg/Tramsingel) nog kunnen toevoegen		• Intentie geformaliseerd om te gaan samenwerken
Drimmelen	Brieltjenspolder	• Eerste bijeenkomst geweest met ondernemers * • Sprintsessie (vervolg- of verdiepingsbijeenkomst) georganiseerd	
Drimmelen	De Zwingel	• Eerste bijeenkomst geweest met ondernemers * • Sprintsessie (vervolg- of verdiepingsbijeenkomst) georganiseerd	
Drimmelen	Thijssenweg	• Eerste bijeenkomst geweest met ondernemers * • Sprintsessie (vervolg- of verdiepingsbijeenkomst) georganiseerd	
Etten-Leur	Vosdonk (Grote Oogst)	• Eerste bijeenkomst geweest met ondernemers * • Sprintsessie (vervolg- of verdiepingsbijeenkomst) georganiseerd	
Etten-Leur	Attelaken	• Eerste bijeenkomst geweest met ondernemers * • Sprintsessie (vervolg- of verdiepingsbijeenkomst) georganiseerd	
Etten-Leur	Zwartenberg	• Eerste bijeenkomst geweest met ondernemers * • Sprintsessie (vervolg- of verdiepingsbijeenkomst) georganiseerd	

Geertruidenberg	Dombosch I	• Eerste bijeenkomst geweest met ondernemers * • Sprintsessie (vervolg- of verdiepingsbijeenkomst) georganiseerd	
Geertruidenberg	Dombosch II	• Eerste bijeenkomst geweest met ondernemers * • Sprintsessie (vervolg- of verdiepingsbijeenkomst) georganiseerd	
Geertruidenberg	Pontonnier	• Eerste bijeenkomst geweest met ondernemers * • Sprintsessie (vervolg- of verdiepingsbijeenkomst) georganiseerd	
Halderberge	Breda International Airport	• Eerste bijeenkomst geweest met ondernemers * • Sprintsessie (vervolg- of verdiepingsbijeenkomst) georganiseerd	• Verduurzamingspotentie van BT is in kaart gebracht • Onderzoek naar draagvlak voor een BIZ onder ondernemers uitgevoerd
Halderberge	Industrieweg	• Eerste bijeenkomst geweest met ondernemers * • Sprintsessie (vervolg- of verdiepingsbijeenkomst) georganiseerd • Intentie om als ondernemers onderling en ondernemers en gemeente samen te werken geformaliseerd	• Verduurzamingspotentie van BT is in kaart gebracht • Onderzoek naar draagvlak voor een BIZ onder ondernemers uitgevoerd
Halderberge	Korenweide	• Eerste bijeenkomst geweest met ondernemers • Sprintsessie (vervolg- of verdiepingsbijeenkomst) georganiseerd • Intentie om als ondernemers onderling en ondernemers en gemeente samen te werken geformaliseerd	• Verduurzamingspotentie van BT is in kaart gebracht • Het verstevigen en bestendigen van de samenwerking, o.a. draagvlak voor BIZ onderzoeken.
Moerdijk	Koekoek I/Koekoek II	• Eerste bijeenkomst geweest met ondernemers • Sprintsessie (vervolg- of verdiepingsbijeenkomst) georganiseerd	
Moerdijk	Dintelmond	• Eerste bijeenkomst geweest met ondernemers	

		• Sprintsessie (vervolg- of verdiepingsbijeenkomst) georganiseerd	
Moerdijk	Zwanengat	• Eerste bijeenkomst geweest met ondernemers • Sprintsessie (vervolg- of verdiepingsbijeenkomst) georganiseerd	
Oosterhout	Weststad		• Verduurzamingspotentie van BT is in kaart gebracht • Gezamenlijke doelstelling is geformuleerd door ondernemers
Oosterhout	Vijf Eiken-Heihoef (Grote Oogst)	• Sprintsessie (vervolg- of verdiepingsbijeenkomst) georganiseerd	
Oosterhout	Statendam	• Eerste bijeenkomst geweest met ondernemers • Sprintsessie (vervolg- of verdiepingsbijeenkomst) georganiseerd	
Roosendaal	Majoppeveld (meerdere IBIS nrs.)		• Gezamenlijk project opgezet
Roosendaal	Borchwerf I (meerdere IBIS nrs.)		• Gezamenlijk project opgezet
Rucphen	Nijverhei		• Gezamenlijk project opgezet
Steenbergen	Reinierpolder (Reinierpolder I, II en Reinierpark)	• Sprintsessie (=vervolg- of verdiepingsbijeenkomst) georganiseerd	
Steenbergen	AFC Nieuw-Prinsenland	• Sprintsessie (=vervolg- of verdiepingsbijeenkomst) georganiseerd	
Woensdrecht	De Kooi	• Eerste bijeenkomst geweest met ondernemers • Sprintsessie (vervolg- of verdiepingsbijeenkomst) georganiseerd	
Woensdrecht	Driehoeven	• Eerste bijeenkomst geweest met ondernemers • Sprintsessie (vervolg- of verdiepingsbijeenkomst) georganiseerd	
Zundert	De Ambachten	• Sprintsessie (=vervolg- of verdiepingsbijeenkomst) georganiseerd	

Zundert	Molenzicht & Hofdreef	• Sprintsessie (=vervolg- of verdiepingsbijeenkomst) georganiseerd	
Zundert	Beekzicht		• Intentie geformaliseerd om te gaan samenwerken

4. Verdeling van rollen, taken en verantwoordelijkheden.

Noord-Brabant is (voor deze regeling) georganiseerd in 4 regio's. De gemeenten in de regio hebben zich ambtelijk georganiseerd in werkgroepen economie of werklocaties (in het geval van West-Brabant gaat het om overleggen Bedrijventerreinen in de twee subregio's Baronie en West-Brabant West). Vanuit het team Werklocaties van de provincie is een beleidsmedewerker lid van deze werkgroepen. Deze werkgroepen komen periodiek bij elkaar. In deze werkgroepen worden regionale vraagstukken opgepakt en voorbereid om voor te leggen aan bestuurders op de Regionale Ontwikkeldagen. Op de Regionale Ontwikkeldagen komen de bestuurders van de gemeenten, provincie en waterschap(pen) bij elkaar. Zij worden geïnformeerd over de voortgang van diverse trajecten en kunnen regionaal gedragen besluiten nemen. Deze structuur zorgt ervoor dat de relaties op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau goed zijn en men elkaar weet te vinden.

Betrokken partijen

De volgende partijen zijn betrokken bij deze publiek-private samenwerking:

- Lokale vertegenwoordiging bedrijventerreinen / werkgevers
- Programma Verduurzamen Bedrijventerreinen (PVB NL)
- Provincie Noord-Brabant
- Regio gemeenten**
- Penvoerder
- Aanjagers

** Regio gemeenten (16): Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht, Zundert.

Penvoerder

De gemeente Oosterhout dient formeel namens de 16 regio-gemeenten de aanvraag voor de SPUK-bijdrage in bij de provincie Noord-Brabant. De gemeente Oosterhout zal zich als penvoerder namens de West-Brabantse gemeenten bezighouden met de financiële administratie van de SPUK-regeling. Ter administratieve ondersteuning wordt hiervoor een externe partij ingehuurd, te vergoeden vanuit het totaalbudget onder 16 gemeenten (zie begroting).

De taken bestaan uit:

1. De project opstart (kick-off waarin verantwoordelijkheden - zoals invullen en aanleveren uren-formats – helder worden besproken met gemeenten en aanjagers);
2. De financiële monitoring (bijhouden financiële voortgang per gemeente; 1 maal per jaar te versturen aan de provincie, in het kader van de jaarlijkse sisa-verantwoording van de provincie aan het Rijk; dossiercontrole tussentijds);
3. Het opstellen van de eindcontrole en declaratie.

Tijdens bovengenoemde kick-off zal ook de werkwijze voor de komende vier jaar verder worden afgesproken, waardoor de regio-gemeenten de verantwoordelijkheid voor het aanleveren van de gevraagde informatie correct kunnen uitvoeren. Nadere afspraken kunnen afwijken van hetgeen in dit plan van aanpak is opgenomen, waarbij onderstaande onderdelen en termijnen worden vastgelegd. In ieder geval zal iedere gemeente bij de aanjager een offerte met een stappenplan aanvragen zodat

op basis hiervan door de betreffende gemeente een opdrachtbrief kan worden opgesteld voor de aanjager.

De opdrachtgevende gemeente dient de factuur van de aanjager in eerste instantie te betalen en deze zal later via de penvoerende gemeente vanuit de ontvangen subsidie vergoed worden (tot maximaal beschikbaar bedrag). Bij de aanstelling van een interne aanjager bedragen de kosten de (overeengekomen) vergoeding per uur.

Aanjagers

De organisatiegraad op bedrijventerreinen willen we opstarten, behouden en verbeteren door de inzet van aanjagers. Als aanjager lever je maatwerk door samen te werken met ondernemers, vastgoedeigenaren, gemeenten, provincie en andere belanghebbende. Je onderzoekt voor welke opgaven bedrijven(terreinen) staan. Maar ook hoe toegewerkt kan worden naar een gezamenlijke aanpak van die opgaven. Je verkent mogelijke duurzaamheidsprojecten en informeert het bedrijfsleven over verschillende kansen en subsidiemogelijkheden. Je bent het eerste aanspreekpunt en daarmee dé spin in het web voor ondernemers, gemeenten en de provincie. Je behartigt de belangen van bedrijven op bedrijventerreinen en weet daarbij de verbinding met maatschappelijke opgaven te leggen.

Onder het opstarten/behouden/stimuleren/verbeteren van de organisatiegraad verstaan we het borgen van samenwerking tussen bedrijven op een bedrijventerrein door het in kaart brengen via een plan van aanpak van de beste (juridische) structuur voor het opzetten van, het verhogen én bestendigen van de huidige organisatiegraad (daaruit voortkomend evt. het maken/vastleggen van formele afspraken over samenwerking/formele oprichtingsvorm en het leggen van een financiële basis vanuit de deelnemers t.b.v. de samenwerkingsvorm). Als aanjager breng je in samenwerking met lokale ondernemers en stakeholders een op maat gemaakte aanpak in kaart. Aanjagers praten elkaar met enige regelmaat bij (bijv. via Teams) over wat er de afgelopen periode heeft plaatsgevonden en wat de komende doelen zijn. De aanjagers kunnen in overleg gezamenlijk worden aangesteld of per regiogemeente, dit is afhankelijk van de lokale situatie.

Selectie van aanjagers:

Aan de voorkant zijn de voorkeuren van gemeenten geïnventariseerd t.a.v. de inzet van aanjagers (bij inventarisatie lijst terrein dd 12 april 2024, zie bijlage 1). Uitgangspunt is dat gemeenten zelf kunnen bepalen welke aanjager/partij zij willen inschakelen, om hiermee zo goed mogelijk in te kunnen spelen op de lokale situatie (bieden van maatwerk). Naast gemeenten die zelf al een partij in gedachten hebben, zijn er gemeenten die de voorkeur geven aan een externe aanjager. Deze persoon kan mogelijk op meerdere terreinen in de regio aan de slag gaan. Met de gemeenten die hier de voorkeur aan geven, kan samen een externe aanjager/aanjagers worden aangesteld. Zie weergave in schema 'Looptijd en Planning' (pagina 22). Aanjagers worden gefinancierd vanuit de middelen van de SPUK-regeling. Te overwegen valt dat gemeenten i.s.m. ondernemers kijken naar aanvullende financiering (bijdrage vanuit ondernemers en/of gemeente) om de beweging door te zetten.

Provincie

De provincie verstrekt de bijdrage aan de regio's in de vorm van een subsidie. In die subsidiebeschikking kunnen mogelijk nadere regels volgen over de elementen waarover gerapporteerd dient te worden en de manier waarop monitoring en verantwoording plaatsvindt.

Uit de voorgestelde aanpak komt het volgende voort:

De provincie:

- 1) Ontvangt halfjaarlijks de monitor per terrein van de aanjagers en voegt die samen per regio ten behoeve van de het jaarlijkse voortgangsverslag.
- 2) Rapporteert halfjaarlijks aan het Rijk.
- 3) Halfjaarlijks bespreekt het kernteam van de provincie op basis van de monitoring de voortgang per regio. Naar aanleiding daarvan wordt ook de gedeputeerde geïnformeerd.
- 4) Per regio stelt de provincie voor een projectgroepje samen te stellen met de beleidsmedewerker vanuit team werklocaties, de voorzitter van de regionale werkgroep werklocaties/economie, een vertegenwoordiger van de penvoerder en de projectleider SPUK. Dit projectgroepje bespreekt halfjaarlijks de voortgang op basis bevindingen van het kernteam.
- 5) Voert kennisprogramma Grote Oogst uit en haakt de SPUK-terreinen daarbij aan.

Rol beleidsadviseurs

Beleidsadviseurs van de deelnemende gemeenten worden verwacht de aanjagers goed te informeren over de verantwoording. De beleidsadviseurs van de gemeenten komen periodiek samen tijdens de Subregionale overleggen Bedrijventerreinen (eventueel in aanwezigheid van de aanjagers), via een vast agendapunt, om te beoordelen waar we staan en waar eventueel extra aandacht naar uit dient te gaan.

Werkgroep SPUK-regeling

De werkgroep die betrokken is bij de SPUK-regeling zal periodiek bij elkaar komen en zoveel mogelijk aansluiten op de structuur van de subregio's. Hier is tevens de rol belegd voor de borging van het proces en de coördinatie ervan.

5. Manier van samenwerking, sturing en monitoring

(Voor voortgang per terrein komt een er een landelijk voorstel)

We zetten aanjagers in om de organisatiegraad op geselecteerde bedrijventerreinen te bevorderen en bestaande ondernemersverenigingen te ondersteunen bij het opzetten van energie- of verduurzamingsprojecten. Deze aanjagers hebben een tijdelijke betrokkenheid bij een bedrijventerrein.. Aanjagers kunnen al ingezet worden voor kleine coalities van ten minste 3 ondernemers met een gezamenlijk duurzaam idee, mits de coalitie daarna openstaat voor nieuwe toetreders.

- De aanjagers zullen periodiek via Teams integraal bijpraten over op de terreinen plaatsvindt, wat de doelen voor de komende tijd zijn en wat verder nodig is om te “delen”.
- De aanjagers en de beleidsmedewerkers van de deelnemende gemeenten zullen periodiek samen komen volgens een vaste agenda om elkaar op ambtelijk niveau op de hoogte te houden. Dit loopt via subregionale overleggen.
- De beleidsmedewerkers zullen op hun beurt de bestuurders op de hoogte houden (ook via agendering op de bestuurlijke overleggen bedrijventerreinen/economie in de subregio's West-Brabant West en Baronie).
- De provincie ontvangt halfjaarlijks de monitor per terrein van de aanjagers en voegt die samen per regio ten behoeve van het jaarlijkse voortgangsverslag.
- De provincie rapporteert halfjaarlijks (inhoudelijk) aan het Rijk.
- Halfjaarlijks bespreekt het kernteam van de provincie op basis van de monitoring de voortgang per regio. Naar aanleiding daarvan wordt ook de gedeputeerde geïnformeerd.
- Voorstel van de provincie om per regio een projectgroepje samen te stellen met de beleidsmedewerker vanuit team werklocaties, de voorzitter van de regionale werkgroep werklocaties/economie, een vertegenwoordiger van de penvoerder en de projectleider SPUK.
- Dit projectgroepje bespreekt halfjaarlijks de voortgang op basis bevindingen van het kernteam.
- De provincie voert kennisprogramma Grote Oogst uit en haakt de SPUK-terreinen daarbij aan.
- Alle belanghebbenden, maar zeker de aanjagers, zullen contact blijven houden met de deelnemende Grote Oogst terreinen en gebruik maken van hun netwerk en bijeenkomsten.
- Het Programma Verduurzaming Bedrijventerreinen (PVB) – organisatie uit Rijksmiddelen gefinancierd, die kennis en kunde aanbiedt in heel Nederland – werkt aan een programma voor kennisdeling over de regio's heen. Verkend wordt in hoeverre hierop kan worden aangesloten, met als voorwaarde dat kennisdeling (gezien Grote Oogst) niet dubbel wordt gedaan. Provincie en PVB staan hierover met elkaar in verbinding.
- De gereedschapskist van aanjagers c.q. projectleiders op bedrijventerreinen wordt nog nader "gevuld" en komen allemaal in 1 overzicht. Ook vanuit de provincie en PVB NL komt nog zo'n overzicht.

Wat betekent dit concreet voor de bedrijventerreinen

Concreet betekent dit dat bedrijventerreinen en collectieve projecten en programma's het volgende kunnen verwachten:

- Het in kaart brengen via een plan van aanpak van de beste (juridische) structuur voor het opzetten van, het verhogen én bestendigen van de huidige organisatiegraad, mede met het

oog op het kunnen uitvoeren van gezamenlijke projecten en programma's en gebruik kunnen maken van subsidies;

- Een verkenning van de eerste verduurzamingsvraagstukken die opgepakt kunnen worden, zoals bijvoorbeeld het opzetten van collectieve energiebesparingsprogramma's;
- Het bundelen van ondernemersvragen ten behoeve van het initiëren van collectieve acties zoals bijvoorbeeld collectieve inkoop van zonnepanelen;
- Voor de ontwikkelde projectplannen wordt financiering gezocht inclusief het indienen van subsidieaanvragen, het zoeken naar cofinanciering en eventueel het aanvragen van leningen.

Monitoring

We willen natuurlijk weten wat de effecten en de impact zijn van de uitgevoerde acties. Afhankelijk van de (communicatie-)doelstelling bepaal je welke meetmethode het beste past. De keuze van de meetmethodiek moet aansluiten bij de specifieke doelstellingen - of deze nu kennis, houding of gedrag betreffen. Dit kan bijvoorbeeld door middel van algemene digitale vragenlijsten, opvolging n.a.v. een bestaand contact of standaard te stellen vragen bij een telefoontje vanuit de doelgroep. Hierbij wordt zoveel mogelijk aangesloten bij het door provincie gehanteerde format.

Het is gewenst om de monitoring en de voortgangsrapportages tenminste ter kennisname te agenderen voor de bestuurlijke overleggen bedrijventerreinen/economie in de subregio's West-Brabant West en Baronie.

Communicatie

In een later stadium dient afgestemd te worden tussen regiogemeenten en provincie hoe – en op welke momenten - gecommuniceerd wordt over uitvoering van de SPUK-regeling, bijbehorend Plan van Aanpak en behaalde successen.

6. Looptijd en planning van activiteiten/projecten

(einddatum 1 mei 2027)

Activiteit	Planning/looptijd
Opstellen Plan van Aanpak tbv SPUK-regeling Verduurzaming Bedrijventerreinen	Maart – Juni 2024
Versturen definitief Plan van Aanpak naar provincie	14 juni 2024
Aanvragen begrotingssubsidie	Juli 2024
Beoordeling Plan van Aanpak door provincie	Juli 2024
Definitieve toewijzing/afwijzing Plan van Aanpak	Juli - Augustus 2024
Werving aanjagers ¹	September– December 2024
Kick-off instructie gemeenten + evt. aanjagers	Najaar 2024
Start werkzaamheden aanjagers	Januari 2025
(Half)jaarlijkse monitoring regio aan provincie	September 2025 + 2026 + 2027
(Half)jaarlijkse monitoring provincie aan Rijk	September 2026 + 2026 + 2027
Uitvoering individuele projecten	Januari 2025 e.v.
Afronding/einddatum	1 mei 2027

¹ Een aantal gemeenten heeft de gewenste aanjager al in beeld. Tussen de gemeenten die gezamenlijk een aanjager willen aanstellen, dienen verdere afspraken gemaakt te worden.

7. Begroting en dekking van de uitvoering

Binnen het project stellen gemeenten voor deelnemende bedrijventerreinen een aanjager aan die werkt aan het realiseren van de doelen en periodiek de voortgang en bereikte resultaten aan de penvoerder rapporteert. Zo dient een beweging op gang te komen die leidt tot een beter georganiseerd bedrijfsleven, dat samen met stakeholders projecten initieert die het verduurzamen van lokale bedrijventerreinen versnellen.

Per gemeente is ruimte voor maatwerk. Zoals in hoofdstuk 3 (concrete activiteiten) en bijlage 1 te zien is, verschillen de te behalen doelen per gemeente. Voor sommige gemeenten staat het realiseren van een hogere verenigingsgraad voorop, voor andere gemeenten is het doel om projecten te realiseren. Om hier recht aan te doen, hebben we per terrein een globale uitwerking van de activiteiten gegeven. Deze is te vinden in bijlage 2. Zoals gevraagd hebben we de te behalen activiteiten naar uren uitgesplitst, met daaronder een inschatting van de onderliggende werkzaamheden. Het aantal uren is een schatting en sterk afhankelijk van diverse (f)actoren zoals categorie bedrijventerrein, lokale ambities, deelnemende bedrijven, deelnemende stakeholders en het aantal en soort geselecteerde projecten.

In onderstaande tabel staat de begroting globaal weergegeven met een uurtarief van € 120,-. In bijlage 2 is een verdieping per gemeente, per bedrijventerrein, per doelstelling en benodigde activiteiten nader uitgewerkt in uren (schatting). Gemeenten bepalen zelf welke aanjager zij inzetten.

Begroting

Posten van activiteiten	West (min. 34 IBIS-terreinen)
Totaal budget	€ 1.058.069,54
Administratieve ondersteuning Penvoerder	€ 50.000
Werving aanjagers	€ 3.300
Communicatie & Kennisdeling	€ 11.520
Totaalbedrag voor regio voor uren aanjagers	€ 993.249,54²

Dekking

Doelstellingen regio's	West (34 IBIS-terreinen)
Bijdrage Provincie Noord-Brabant	€ 1.058.069,54

Per gemeente is – uitgaande van bovenstaande begroting - **€62.078,-** beschikbaar.

Voor het uurtarief is een bedrag gehanteerd van € 120,- per uur excl. BTW.

Kanttekening: Voor de penvoerder is de raming gesteld op € 50.000. Dit is iets hoger dan de eerdere inschatting (€ 30.000). Zo is er een veiligheidsmarge ingebracht voor de geschatte uren. Indien de

² Dit bedrag wordt verdeeld over de verschillende gemeenten die dit vervolgens beschikbaar stellen per bedrijventerrein.

kosten van de penvoerder hoger uitpakken is geld terughalen bij de gemeenten lastiger dan de op deze manier gecreëerde ruimte.

Naast de SPUK-middelen moet rekening worden gehouden met eigen bijdragen. Te denken valt aan:

- Uren adviseurs gemeenten als onderdeel van reguliere werkzaamheden (accountmanagers, adviseurs duurzame economie, financiën etc.).
- Out-of-pocketkosten voor organisatie van bijeenkomsten e.d.
- Eigen (financiële) bijdragen bedrijven.
- Investerings op bedrijventerreinen: van ondernemers, netbeheerder, fondsen etc

Bijlage 1 : inventarisatie samenwerking bedrijventerreinen West-Brabant (dd 12/04/2024).

Gemeente	Bedrijventerrein	geen samenwerking	Samenwerking	Bijzonderheden	Inhuur bureau	Gezamenlijke aanjager	Overig	Nog niet bekend
Alphen-Chaam	BT Alphen	x		De ondernemers weten elkaar wel te vinden. Een deel van de ondernemers is aangesloten bij de ondernemersvereniging die in hun gemeente breed actief is		X		
Alphen-Chaam	BT Chaam	x		De ondernemers weten elkaar wel te vinden. Een deel van de ondernemers is aangesloten bij de ondernemersvereniging die in hun gemeente breed actief is		X		
Baarle-Nassau	BT Baarle-Nassau	x		Incidenteel fungeert een werkgroep onder de overkoepelende ondernemersvereniging		X		
Altena	Rietdijk-SRBT1 (hierna: SRBT)		Heeft een normale, informele ondernemersvereniging. De meeste ondernemers zijn aangesloten	SRBT1 is een nog aan te leggen terrein direct grenzend aan Rietdijk. Het bestemmingsplan is vastgesteld. Bij de verkoopvoorwaarden is opgenomen dat nieuwkomers verplicht zijn deel te nemen aan een vereniging	X			
Altena	Bruine Kilhaven, Kop van Brabant, Beatrixhaven, Biesboschhaven, Bandijk en Steurgat in Werkendam (hierna: Werkendam)			Loopt momenteel een BIZ draagvlak meting	X			
Altena	Veensesteeg Noord en Zuid (hierna: Veensesteeg)		Heeft een ondernemersvereniging en parkmanagement	Niet erg inhoudelijk actief	X			
Bergen op Zoom	Theodorushaven/Noordland/De Poort (TNP, een Grote Oogst-terrein)		ca. 75% van het terrein is formeel verenigd				X	
Bergen op Zoom	Oude Molen (OM)		ca. 80% van het terrein is formeel verenigd			X		
Bergen op Zoom	Lage Meren/Meilust (LMM)		ca. 50% van het terrein is formeel verenigd			X		

Breda	Bedrijfsgebied De Krogten (bestaande uit IBIS bedrijventerreinen Krogten Noord en Krogten Zuid)		Bedrijvenvereniging Krogten	Bedrijvenvereniging De Krogten en de gemeente Breda hebben einde 2023 een actieprogramma met elkaar vastgesteld. Het versterken van de organisatiestructuur is een van de acties.			X	
Breda	OPTIONEEL Bedrijfsgebied de Mark (bestaande uit de IBIS bedrijventerreinen Emer-Zuid, Emer-Noord, Hintelaken, Achter-Emer, Kievitsloop-Paardeweide, Slingerweg/Tramsingel) nog kunnen toevoegen		Bedrijvenvereniging De Mark	Zowel De Krogten als De Mark hebben nu een bedrijvenvereniging met lidmaatschap op vrijwillige basis. Budget en uitvoeringskracht zijn beperkt. De bemensing van de besturen is een aandachtspunt. Voor beide bedrijfsgebieden zijn in het recente verleden acties genomen om te komen tot een BIZ (in deelgebieden), maar deze zijn niet tot stand gekomen.			X	
Drimmelen	Brieltjenspolder	x		Er is geen formele vorm van vereniging op de bedrijventerreinen. Er is wel vaak onderling contact, bijvoorbeeld ook gezamenlijke WhatsApp-groepen.				X
Drimmelen	De Zwingel	x		Er is geen formele vorm van vereniging op de bedrijventerreinen. Er is wel vaak onderling contact, bijvoorbeeld ook gezamenlijke WhatsApp-groepen.				X
Drimmelen	Thijssenweg	x		Er is geen formele vorm van vereniging op de bedrijventerreinen. Er is wel vaak onderling contact, bijvoorbeeld ook gezamenlijke WhatsApp-groepen.				X
Etten-Leur		x		Op bedrijventerrein Vosdonk is er sprake van een collectieve beveiliging echter lidmaatschap is hierbij ook op vrijwillige basis			X	
	Vosdonk (Grote-Oogst)							
Etten-Leur		x					X	
	Attelaken							
Etten-Leur	Zwartenberg	x					X	

Geertruidenberg	Dombosch I	x		Geertruidenberg Dombosch I Voor alle bedrijven(terreinen) is een ondernemersvereniging (VOG/300 leden), maar lang niet alle bedrijven zijn aangesloten. Dombosch bestaat uit ca 250 diverse ondernemers zowel in het midden- en kleinbedrijf als de logistieke sector. Dombosch blijkt erg lastig te verenigen. X		X		
Geertruidenberg	Dombosch II	x		Geertruidenberg Dombosch II Voor alle bedrijven(terreinen) is een ondernemersvereniging (VOG/300 leden), maar lang niet alle bedrijven zijn aangesloten. Dombosch bestaat uit ca 100 diverse ondernemers zowel in het midden- en kleinbedrijf als de logistieke sector. Dombosch blijkt erg lastig te verenigen.		X		
Geertruidenberg	Pontonnier	x		Geertruidenberg Pontonnier Voor alle bedrijven(terreinen) is een ondernemersvereniging (VOG/300 leden), maar lang niet alle bedrijven zijn aangesloten. Pontonnier ligt aan het water (Bergsche Maas) en direct bij de A27 waar nieuwe op/afritten worden gerealiseerd. Veel maritieme bedrijven. Pontonnier wil graag verder verenigen en/of uitbreiden is onlangs gebleken.		X		
Halderberge	Breda International Airport	x		Overzichtelijk bedrijventerrein. Groot deel nog in oprichting en/of recent gerealiseerd. Kan dienen als voorbeeld voor andere bedrijventerreinen.		X		
Halderberge	Industrieweg	x		Duurzaamheidspartner op het bedrijventerrein. Spelen al wat initiatieven met Energiek Halderberge. Diverse herontwikkelingen/bedrijventerrein in beweging. Meeliften op positieve flow/investeringen die toch al gedaan worden.		X		
Halderberge	Korenweide	x				X		
Moerdijk	Koekoek I/Koekoek II	x	Enkel op Koekoek I is een VVE actief					X

Moerdijk	Dintelmond	x						X
Moerdijk	Zwanengat	x						X
Oosterhout	Weststad		100% BIZ		X			
Oosterhout	Vijf Eiken-Heihoef (Grote Oogst)		Gedeeltelijk; vereniging werkt aan verhoging aantal leden (via inzet middelen subsidieregeling)		X			
Oosterhout	Statendam		Slapende vereniging; gaat eerste contact aan om verenigingsgraad te verhogen		X			
Roosendaal	Majoppeveld (meerdere IBIS nrs.)		ondernemersvereniging Majoppeveld	Er is een Stichting Ondernemersfonds Roosendaal (SOFR) die alle georganiseerde bedrijventerreinen (zal iets van 80% zijn wat oppervlakte betreft) verenigd.				X
Roosendaal	Borchwerf I (meerdere IBIS nrs.)		ondernemersvereniging Borchwerf	Er is een Stichting Ondernemersfonds Roosendaal (SOFR) die alle georganiseerde bedrijventerreinen (zal iets van 80% zijn wat oppervlakte betreft) verenigd.				X
Rucphen	Nijverhei		Bedrijventerrein de Nijverhei in Rucphen is formeel verenigd in ondernemersvereniging Industriële Kring Rucphen (IKR). IKR heeft al jaren lang parkmanagement in dienst (via het bedrijf Parktrust)		X			
Steenbergen	Reinierpolder (Reinierpolder I, II en Reinierpark)		Ondernemers op Reinierpolder zijn voornamelijk verenigd binnen branchevereniging OPS (Ondernemers Platform Steenbergen). Ongeveer 35% van de bedrijven op Reinierpolder is lid van OPS.	OPS zet zich voornamelijk in voor bedrijven die gevestigd zijn op Reinierpolder, maar ook ondernemers daarbuiten kunnen lid zijn.			X	

Steenbergen	AFC Nieuw-Prinsenland		bedrijven die zich vestigen op AFC Nieuw-Prinsenland worden aan de voorkant verplicht om lid te worden van de bedrijvenvereniging die actief is. Dit betekent dat 100% van de bedrijven op het AFC formeel verenigd zijn binnen deze bedrijvenvereniging die enkel actief is op AFC.	de samenwerking zit nog deels in de opstartfase			X	
Woensdrecht	De Kooi	x				X		
Woensdrecht	Driehoeven	x				X		
Zundert	De Ambachten	x				X		
Zundert	Molenzicht & Hofdreef	x						X
Zundert	Beekzicht	x						X
Totaal 16 gemeenten	39 gebieden	23	15 enige vorm van samenwerking		7 inhuur bureau	14 gezamenlijke aanpak	8 overige aanpak	10 nog niet bekend

Bijlage 2: Rekensom beschikbare bedrag in geschatte uren per bedrijventerrein West-Brabant

Onderstaand is een rekensom gemaakt over de verdeling in bedragen en uren per gemeente. Hiermee geven we inzicht in de manier waarop de middelen kunnen worden ingezet. Zoals gevraagd hebben we de te behalen activiteiten gekoppeld aan benodigde uren (inschatting).

Belangrijk om te benadrukken is dat in deze opzet sprake is van maatwerk. Er is voor gekozen gemeenten zelf terreinen te laten aandragen, zodat wordt aangesloten op de specifieke lokale situatie. Dit maakt dat het gelijk verdelen van de beschikbare uren over alle mogelijke categorieën (van eerste bijeenkomst tot gezamenlijk project opgezet) niet mogelijk is. Daarom is per terrein een inschatting gemaakt (afhankelijk van de te behalen activiteit) van de benodigde werkzaamheden.

Hoofdstuk 7 van het Plan van Aanpak geeft een globaal totaalbeeld van de begroting. Deze bijlage 2 is een verdieping per gemeente, per bedrijventerrein, per doelstelling en benodigde activiteiten nader uitgewerkt in uren. Het aantal uren is een schatting en sterk afhankelijk van diverse factoren zoals categorie bedrijventerrein, lokale ambities, deelnemende bedrijven, deelnemende stakeholders en het aantal en soort geselecteerde projecten.

Rekensom:

Totaalbedrag beschikbaar voor de kosten aanjagers van: € 993.249,54

Hiervan zijn al de algemene kosten afgetrokken zoals administratie ondersteuning, werving aanjagers en communicatie.

Uitgaande van €120 euro uurtarief.

Beschikbaar budget per gemeente: €62.078,10,- (= € 993.249,54 : 16 gemeenten)

Het gaat om 517 uur (x uurtarief €120,-) per gemeente. Gaat om:

- Bij 1 terrein: 517 uur per terrein.
- Bij 2 terreinen: 258 uur per terrein.
- Bij 3 terreinen: 172 uur per terrein.

Begroting per terrein:

1. Terreinen met doelstelling 'Verhogen verenigingsgraad' (organiseren eerste bijeenkomst en/of organiseren sprintsessie):

23 terreinen, te weten:

Gemeenten: Drimmelen (3 gebieden), Etten-Leur (3 gebieden), Geertruidenberg (3 gebieden), Halderberge (3 gebieden), Moerdijk (3 gebieden), Oosterhout (2 gebieden), Steenbergen (2 gebieden), Woensdrecht (2 gebieden), Zundert (2 gebieden)

Voor de 23 terreinen met doelstelling 'verhoging verenigingsgraad' en bijbehorende activiteiten 'organiseren eerste bijeenkomst' en 'organiseren sprintsessie', inschatting:

Te behalen doelen/activiteiten per terrein	Uren		
Organiseren eerste bijeenkomst:	20		
Plan van Aanpak structuur organisatiegraad:	60		
Verkennen eerste verduurzamingsvraagstukken:	24		
Bundelen van ondernemersvragen:	24		
Organiseren sprintsessie:	20		
Zoeken van financiering en co-financiering:	24		
Totaal aantal uren per terrein	172		

Variant: Bij de terreinen van deze 23 waar enkel 'organiseren sprintsessie' staat vermeld: vervangen post 'organiseren eerste bijeenkomst' door 'inventariseren vertrekpunt/inlezen in bestaande situatie' (20 uur). Dit maakt de inschatting:

Te behalen doelen/activiteiten per terrein	Uren		
Inventariseren vertrekpunt:	20		
Plan van Aanpak structuur organisatiegraad:	60		
Verkennen eerste verduurzamingsvraagstukken:	24		
Bundelen van ondernemersvragen:	24		
Organiseren sprintsessie:	20		
Zoeken van financiering en co-financiering:	24		
Totaal aantal uren per terrein	172		

2. Terreinen met doelstelling 'intentie geformaliseerd om te gaan samenwerken (intentie voor het opstarten van een BIZ)':

3 terreinen, te weten:

- Altena 3x

Voor de 3 terreinen met doelstelling 'intentie geformaliseerd om te gaan samenwerken (intentie voor het opstarten van een BIZ)' de inschatting:

Te behalen doelen/activiteiten per terrein	Uren		
In beeld brengen startsituatie:	16		
Verkennde gesprekken met ondernemers	60		
Voorbereiden en uitvoeren draagvlakmeting	32		
Opstellen concept BIZ-plan	48		
Overleggen tussen initiatiefnemers BIZ, gemeente en andere partijen	16		
Totaal aantal uren per terrein	172		

3. Terreinen met doelstelling 'intentie geformaliseerd om te gaan samenwerken':

2 terreinen te weten:

- Breda De Krogten en Breda De Mark (NB: Breda De Mark betreft een optioneel terrein; wanneer enkel werkzaamheden op De Krogten plaatsvinden verdubbelen hier de uren).

Voor de terreinen van de gemeente Breda (2 terreinen à 258 uur per terrein) de inschatting:

Te behalen doelen/activiteiten per terrein	Uren		
In beeld brengen startsituatie:	24		
Verkennde gesprekken met ondernemers	72		
Opstellen samenwerkingsplan	84		
Bundelen van ondernemersvragen	36		
Organiseren bijeenkomsten en overleggen	42		
Totaal aantal uren er terrein	258		

4. Terreinen met doelstelling ‘verduurzamingspotentie in beeld brengen’, ‘gezamenlijke doelstelling formuleren’, ‘gezamenlijk project opzetten’:

3 terreinen, te weten:

Alphen-Chaam (2 gebied), Baarle-Nassau (1 gebied)

Voor de terreinen van de gemeente Alphen-Chaam (2 terreinen à 258 uur per terrein) de inschatting:

Te behalen doelen/activiteiten per terrein	Uren		
In beeld brengen startsituatie:	24		
Verkennde gesprekken met ondernemers	74		
Gezamenlijke doelstelling formuleren	32		
Gezamenlijk project opzetten	128		
Totaal aantal uren er terrein	258		

Voor het terrein van de gemeente Baarle-Nassau (1 terrein à 517 uur) de inschatting::

Te behalen doelen/activiteiten per terrein	Uren		
In beeld brengen startsituatie:	24		
Verduurzamingspotentie in beeld brengen	77		
Gezamenlijke doelstelling formuleren	32		
Eerste Gezamenlijk project opgezet	128		
Tweede Gezamenlijk (deel)project opgezet	128		
Derde Gezamenlijk (deel)project opgezet	128		
Totaal aantal uren er terrein	517		

5. Terreinen met doelstelling ‘verduurzamingspotentie in beeld brengen’ en ‘gezamenlijke doelstelling formuleren’:

4 terreinen, te weten:

- Bergen op Zoom Theodorus haven/Noordland/De Poort, Bergen op Zoom Oude Molen, Bergen op Zoom Lage Meren/Meilust en Oosterhout Weststad:

Voor de 4 terreinen (à 172 uur per terrein) de inschatting:

Te behalen doelen/activiteiten per terrein	Uren		
In beeld brengen startsituatie	24		
Verduurzamingspotentie in beeld brengen	112		
Gezamenlijke doelstelling formuleren (w.o. het voorbereiden van verduurzamingsprojecten)	36		
Totaal aantal uren er terrein	172		

Andere terreinen:

Halderberge Breda Internationale Airport:

Doelstellingen: eerste bijeenkomst, sprintsessie, gezamenlijk project opgestart, Verduurzamingspotentie in beeld brengen en onderzoek naar draagvlak voor een BIZ.

Voor dit terrein (à 172 uur) de inschatting:

Te behalen doelen/activiteiten per terrein	Uren		
Organiseren eerste bijeenkomst	20		
Organiseren sprintsessie	24		
Gezamenlijk project opgezet	128		
Totaal aantal uren er terrein	172		

Halderberge Industrieweg & Korenweide:

Doelstellingen: eerste bijeenkomst, sprintsessie, intentie om samen te werken, verduurzamingspotentie in beeld gebracht, verstevigen/bestendigen samenwerking waaronder draagvlakmeting BIZ.

Voor deze 2 terreinen (à 172 uur) de inschatting:

Te behalen doelen/activiteiten per terrein	Uren		
Organiseren eerste bijeenkomst:	20		
Organiseren sprintsessie	24		
Intentie formaliseren om samen te werken	16		
Verduurzamingspotentie in beeld brengen	64		
Verstevigen samenwerking (draagvlakmeting BIZ)	48		
Totaal aantal uren per terrein	172		

Roosendaal Majoppeveld en Borchwerf I:

Doelstellingen: opzetten gezamenlijk project.

Voor deze 2 terreinen (à 258 uur) de inschatting:

Te behalen doelen/activiteiten per terrein	Uren		
In beeld brengen startsituatie	24		
Vorbereidende werkzaamheden, waaronder in beeld brengen verduurzamingspotentie	74		
Gezamenlijke doelstelling formuleren	32		
Gezamenlijk project opgezet	128		
Totaal aantal uren er terrein	258		

Rucphen Nijverhei:

Doelstellingen: opzetten gezamenlijk project.

Voor dit terrein (à 517 uur) de inschatting:

Te behalen doelen/activiteiten per terrein	Uren		
In beeld brengen startsituatie:	24		
Verduurzamingspotentie in beeld brengen	77		
Gezamenlijke doelstelling formuleren	32		
Eerste Gezamenlijk project opgezet	128		
Tweede Gezamenlijk (deel)project opgezet	128		
Derde Gezamenlijk (deel)project opgezet	128		
Totaal aantal uren er terrein	517		

Zundert Beekzicht:

Doelstellingen: intentie geformaliseerd om te gaan samenwerken.

Voor dit terrein (à 172 uur) de inschatting:

Te behalen doelen/activiteiten per terrein	Uren		
In beeld brengen startsituatie:	24		
Verkennde gesprekken met ondernemers	32		
Opstellen samenwerkingsplan	64		
Organiseren bijeenkomsten en overleggen	32		
Intentie geformaliseerd om te gaan samenwerken	20		
Totaal aantal uren er terrein	172		